

NP – 056

II Semester B.B.A. Examination, August/September 2023
(NEP)

LANGUAGE SANSKRIT – II
Hitopadesha – Vighraha

Time : 2½ Hours

Max. Marks : 60

Instructions : i) Answer in **Sanskrit/Kannada/English**.
ii) Answer Q. No. I, VI and VII in **Sanskrit only**.

I. समीचीनम् उत्तरं चिनुत ।

(8×1=8)

1) हितोपदेशं केन रचितः ?

अ) विष्णुशर्मणा   आ) नारायणपण्डितेन   इ) भासेन   ई) माघेन

2) मेघवर्णः कः ?

अ) राजहंसः   आ) शुकः   इ) काकः   ई) वर्तकः

3) मयूरस्य नाम किम् ?

अ) चित्रवर्णः   आ) मेघवर्णः   इ) कृष्णवर्णः   ई) पुष्पवर्णः

4) हिरण्यगर्भः कुत्र निवसति ?

अ) नागद्वीपे   आ) इन्द्रद्वीपे   इ) चन्द्रद्वीपे   ई) कर्पूरद्वीपे

5) दुर्गे प्रागेव नियुक्तः कः ?

अ) शुकः   आ) पिकः   इ) काकः   ई) सारसः

6) गोपालस्य दधिभाण्डात् वारं वारं केन दधि खाद्यते ?

अ) वर्तकेन   आ) सारसेन   इ) शुकेन   ई) काकेन

7) वानरान् उपदिश्य के स्थानभ्रष्टाः जाताः ?

अ) गजाः   आ) शशकाः   इ) खगाः   ई) शृगालाः

8) राजहंसस्य रक्षकः कः ?

अ) गृध्रः   आ) काकः   इ) मयूरः   ई) सारसः

P.T.O.

II. एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं प्रबन्धरूपेण लिखत ।

(1×8=8)

ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on **any one** of the following.

1) कथा साहित्यस्य उगम विकासं च अधिकृत्य लिखत ।

ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸದ ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

Write about the origin and development of fable literature.

2) राजहंसचित्रवर्णयोः 'विग्रहं' वर्णयत ।

ರಾಜಹಂಸ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರವರ್ಣರ 'ಯುದ್ಧ'ವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರಿ.

Describe the 'War' between Rajahamsa and Chitravarna.

III. द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत ।

(2×4=8)

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

Write short notes on **any two** of the following.

1) विष्णुशर्मा ।

2) व्याघ्रचर्मावृतगर्दभकथा ।

3) हिरण्यगर्भः ।

4) काक-वर्तक-गोपालकथा ।

IV. एकस्य गद्यभागस्य अनुवादं कुरुत ।

(1×6=6)

ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ.

Translate **any one** of the following.

1) अस्ति जम्बुद्वीपे विन्ध्यो नाम गिरिः । तत्र चित्रवर्णो नाम मयूरः पक्षिराजो निवसति । तस्यानुचरैश्चरद्भिः पक्षिभिरहं दग्धारण्यमध्ये चरन्नवलोकितः, पृष्ठश्च- 'कस्त्वम्' ? कुतः समामतोऽसि ? तदा मयोक्तम्- कर्पूरद्वीपस्य राजचक्रवर्तिनो हिरण्यगर्भस्य राजहंसस्थानुचरोऽहं, कौतुकाद्देशान्तरं द्रष्टुमागतोऽस्मि ।

2) अस्ति हस्तिनापुरे विलासो नाम रजकः । तस्य गर्दभोऽतिभारवाहनाद्दुर्बलो मुमूर्षुरिवाभवत् । ततस्तेन रजकेनासौ व्याघ्रचर्मणा प्रच्छाद्यारण्यकसमीपे सस्यक्षेत्रे विमुक्तः । ततो दूरात्तमवलोक्य व्याघ्रबुद्ध्या श्रेत्रपतयः सत्वरं पलायन्ते ।

V. चतुर्णां वाक्यानां संदर्भं विवृणुत ।

(4×3=12)

ಯಾವುದಾದರೂ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

Explain with reference to context **any four** sentences.

- 1) अस्ति महती वार्ता ।
- 2) युष्मदीयमयूरः केन राजा कृतः ।
- 3) किंतु देव! एष स्वभाव एव मूर्खाणाम् ।
- 4) दूतोऽहं भगवता चन्द्रेण भवदन्तिकं प्रेषितः ।
- 5) त्वं सत्वरं दुर्गमनुसन्धेहि ।
- 6) किंतु काकः स्थलचरः ।

VI. संस्कृत भाषया उत्तराणि लिखत ।

अ) पञ्चानां वाक्यानां दोषान् परिहरत ।

(5×1=5)

- 1) हिमालयं गङ्गा प्रवहति ।
- 2) शिवं नमः ।
- 3) अहं पत्रं पठसि ।
- 4) वृक्षेण फलं पतति ।
- 5) व्याघ्रेण भीतः ।
- 6) तत्र फलानि अस्ति ।
- 7) सः पाठं पठामि ।
- 8) रामाय सह सीता वनं गच्छति ।

आ) पञ्चानां लकार-पुरुष-वचनानि लिखत ।

(5×1=5)

- 1) पश्यामि
- 2) भविष्यन्ति
- 3) वदिष्यामि
- 4) पठ

- 5) अगच्छत्
- 6) भवेत
- 7) लभते
- 8) करोमि

VII. संस्कृत भाषया अनुवादं कुरुत ।

(1×8=8)

ಒಮ್ಮೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಮಹರ್ಷಿಗಳು ದಶರಥ ಮಹಾರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಯಜ್ಞರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬಾಲಕರಾದ ರಾಮ-ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ದಶರಥನು ದುಃಖಿತನಾದನು. ಕುಲಪುರೋಹಿತರಾದ ವಸಿಷ್ಠರು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವಂತೆ ದಶರಥನಿಗೆ ನುಡಿದರು. ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ದಶರಥನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

Once the sage Vishwamitra came to the court of the King Dasharatha. He requested to send the boys Rama and Lakshmana to protect his sacrifice. Dasharatha felt sad due to affection towards his children. Vasistha the preceptor of the family, advised Dasharatha to fulfil Vishwamitra's request. Dasharatha sent Rama and Lakshmana for the welfare of the World.